

Jesus, Maria, Iosephus.

IVRIS RESPONSVM

P R O

ADMODVM ILLVSTRIBVS
Deputatis, & Auditoribus computorū
Generalis Cathalonie, circa Pragmati-
cam Matriti editam die II. Iulij 1630. su-
per euocationibus causarum feu-
daliū, & patrimonialium.

REGIAM Pragmaticam euocationes causarum feu-
daliū, & patrimonialium à Baiulia generali ad Re-
giam Audientiam prohibentem pluribus cum consti-
tutionibus, & legibus municipalibus istius Principa-
tus pugnare censuimus, & Admodum Illustribus Cathalonie Depu-
tatis significauimus nunc vero cum de eadem re latius agendi, &
suis fundamentis comprobandi munus fuerit nobis demandatum
tanto libentius præstabimus, quanto pro certo habemus dominum
nostrū Regem, pro sua clementia & summa, ac christiana religione,
benigne auditorum fore preces horū vassallorum de suarum le-
gum, ac consuetudinū antiquarū conuerentium.

A

Inpri.

*vide To. 5 Mem.
fol. 24 To.
23 fol. 211.
cū seqq.*

*idem 22 et 23, 27,
et 57.*

*Sup. dno
Sup. vol. 11.*

2. 360
Inprimis quod attinet ad causas feudales quas Pragmatica vetat euocari ad Regiam Audientiam, & priuatiue tractari in consistorio Baiuliæ generalis Cathalonix, clare censetur disponere contra cōstit. 3. sub tit. *de feus y postats*, quæ est Regis Petri 2. incip. *En totes causes feudals*, vbi habetur omnes causas feudales inter dominum Regem, & Barones, ac milites Cathalonix à paribus curiæ esse iudicandas, de quo agunt practici Cathalani, & præsertim Mieres in *commentarijs ad d. constit. 3. par. 1. fol. 22. Socarrats in cap. si aliquis habet num. 18. in commemora. Petri Alberti fol. 451. Anton. Oliba de actio. par. 1. lib. 3. ad §. penales num. 84. & alij ab eo adducti*. Igitur pragmatica quæ disponit feudales causas priuatiue ad Baiulum generalem debere pertinere, contradicit prædictæ const. 3. & suis concordantibus.

3 Huic const. 3. & parium curiæ iurisdictioni nequaquam fuit derogatum per Reginam Mariã in const. 1. sub tit. *de offici de Balle general*, quia quod in ea statuit est, quod Baiulus generalis Cathalonix, & Procurator Regius Comitatum Rosilionis, & Ceritanix non exercent, nec vtantur alia iurisdictione nisi iuxta modum, & formam quibus vtebãtur tempore Regis Petri, & secundum principales commissiões horum officiorum reuocando expressse, & pro reuocatis habendo omnes, & quascumq. aliàs commissiões in cōtrarium factas, & in futurum faciendas vltra supradictas sub decreto nullitatis, & pœna priuationis dictorum officiorum ipso facto incurrenda. Porro nusquam constat eo tempore Regis Petri Baiulum generalem Cathalonix, & Procuratorem Regium dictorum Comitatum de causis feudalibus solitos fuisse cognoscere, aut id habuisse in suis principalibus commissiõibus, ideo nihil est immutatum per Reginam Mariam, eorum quæ per Petrum Regem, circa feudalium causarum cognitionem fuerant antea in d. constit. 3. stabilita & ordinata propterea hanc per illam non esse correctam liquido apparet.

4 Quia legis correctio cum odiosa sit non inducitur nisi expressse dicatur *l. non ad ea ff. de cond. & demon. latè Aldera. Mascari. de gener. Statu. interpreta. conclu. 5. num. 159. vbi potius esse sumendam quamcumq. aliam interpretationem Surd. conf. 426. num. 38. Et multo minus per subauditos intellectus correctio legum, & constitutionũ colligi valet, ex glo. & DD. in cap. cupientes, §. quod si per viginti in verbo*

verbo petere de elec. in 6. Craueta in responso pro genero num. 352. *Surd.* decis. 239. num. 4. & ad derogationem requiritur expressa dispositio *Decius conf.* 37. num. 2. *Beccius conf.* 1. num. 13. *Surdus d. conf.* 426. & *conf.* 352. num. 5. vbi quod præcedens dispositio numquam censetur sublata nisi quatenus id expresse factum legitur *Craueta ubi sup. nu.* 297. vbi plene de hoc assumpto.

Accedit constit. 1. tit. de offici de Balle general, loqui in genere de ipsius officio, ac iurisdictione, ideo non tollit priorem constit. 3. de feudis in casu particulari loquentem *cap. generi de reg. iur. in 6. l. Sanctio legum ff. de penis, Fabius Turretus conf.* 100. num. 53. lib. 2. *Caballus conf.* 162. num. 37. lib. 1. *Bouadilla lib.* 3. *Politica cap.* 4. num. 42. *lit. D.* vbi latissimè & plures referens *Cabedo decis.* 11. n. 6. p. 1.

Quod ampliatur etiam si adesset clausula derogatoria non obstante *ex tex. eleganti in auth. de success. ab intestato iuncta glo. in verbo vacantibus in prin. Menoch. præsump.* 38. lib. 6. num. 20. *Aldera. Masc. car. conc.* 8. num. 9. *Turretus conf.* 97. num. 32. lib. 2.

Et si libitum fuisset harum legum conditoribus iurisdictionem parium curiæ abrogare in d. const. Reginæ Mariæ, facile erat id vno verbo exprimere, *l. unica §. sin autem C. de cadu. tollen. cap. ad audientiam de decimis*, vt ita argumentantur *Parif. conf. ult. num.* 11. lib. 3. *Beccius conf.* 1. num. 18. pro vt de iure hunc casum exprimere specialiter opus erat, quia lex noua corrigens antiquam specialiter illam corrigere debet, *l. præcipimus de appel. glo. in verb. destruere in auth. qui. no. natu. efficiuntur sui §. quibus Barbatia conf.* 123. lib. 4. *inter conf. Alex. Morotius conf.* 1. nu. 30. *Cabedo decis.* 11. n. 6. p. 1. & alij supra adducti.

Elicitur autem ex mente Curie generalis hæc veritas, quæ eam constitutionem tertiam posuit inter constitutiones non abrogatas eius enim est interpretari cuius est cõdere *l. in conuentionalibus ff. de præto. stipula. cap. cum venissent de iudicijs*, neq. enim si esset abrogata fuisset in nouam compilationem inserta, quæ ideo facta fuit, vt suppressis & antiquatis superfluis, & correctis constitutionibus aliæ subtilis suis collocarentur, vt patet in const. 4. sub tit. de la noua compilation, in illis verbis: *collocant aquelles sub congruos titols, y resecant las superfluas y corregides*, quod expendit in simili *Gutierrez lib.* 3. *præct.* q. 15. num. 37. vbi addit post *Alcia.* & *charondam* cum de antiquarum legum abrogatione tractatur solere id verbis expressis, aut honorifica aliqua præfatione significari

Et

Et per hanc interpretationem quod constitutio Reginae Mariae procedat quoad iurisdictionem, aut officium Baiuli generalis, & Procuratoris Regij generaliter, & constit. 3. in casu speciali cognitionis causarum feudalium cum Baronibus, & militibus euitatur iurium correctio, quae omnino fugienda est, *cap. cum expediat de elec. in 6. l. 1. C. de inof. dona. Surd. decis. 21. nu. 19. Morotius conf. 1. nu. 30.*

10 Imò superfluitas potius quam legum correctio tolleranda est, *Ruin. conf. 59. in fine Vol. 3. Gratus responso 7. nu. 8. Rimin. sen. conf. 70. num. 11. quos refert Morotius d. conf. 1. num. 32. Stepha. Gratia. discep. foren. cap. 651. num. 22. tom. 4.*

11 Ad hæc constitutio Reginae Mariae edita fuit non ad augendam iurisdictionem Baiuli generalis, sed ad illam restringendam, & coarctandam ad principales commissiones per Regem Petrum concessas, & ad tollendum abusus, qui antea accidebant, vt ex eadem constitutionis serie colligitur, & eleganter notat *Mieres ad eandem constit. num. 3. circa medium par. 1. pag. 37. col. 4. in fin.* Ideo non potest contrarium effectum augmenti, & extensionis operari ex reg. *communi tex. in l. legata inutiliter ff. de adim. lega.*

12 Et tam longe abest quod per Reginae Mariae constitutionem fuerit sublata iurdictio parium curiae, & dispositio consti. 3. de feudis correctas, quinimo hæc per illam firmior, & robustior redditur validiusq. roborata remansit, & amplius contra nouissimam pragmaticam eadem Reginae Mariae constitutio influit, & illam omnino tanquam aduersus constitutiones emanatam destruere censetur.

13 Siquidem vt sæpius diximus hæc constitutio Reginae Mariae expresse verat, & prohibet Baiulum generalem Cathaloniae, & Procuratorem Regium Rosilionis nullam aliam posse exercere iurisdictionem quam quæ eis competebat, & reperiebatur in principalibus commissionibus, & quæ vti solebant tempore Regis Petri. At nunquam apparebit in dictis principalibus commissionibus contineri feudaliū causarum notionem, & decisionem, de qua disputamus, quod præterquam Fisco onus probandi incumbebat cum sit fundamentum suæ intentionis nihilominus ex eisdem commissionibus quas vocant pragmaticas Petro Çacosta Baiulo generali de anno 1347. & 1349. concessas, & ex quibus argumentum ex aduerso desumitur, satis clare liquet cum in eis de iurisdictione, aut potestate decidendi, & declarandi feudales quæstiones, & controuersias,

aut

263
aut illas iudicandi, & sententiandi, ne verbum vllum, solum loquū-
tur de prestandis homagijs dicto Baiulo generali pro feudis ipsis,
& faciendis inuestituris absq. firma domini Regis pecuniam inde
ex compositionibus prouenientem; ac alia à feudatarijs debita fa-
cultate recipiendi, & habendi, necnon super firmandis venditioni-
bus, & alienationibus factis, vel faciendis de cætero intra Cathalo-
niã de feudis ipsis. Vnde ex his prætere fuisse datam facultatem
de causis feudalibus cognoscendi, illasq. sententiandi, & determi-
nandi verba ipsa non patiuntur cum ea tendant ad Procuratorem
quendam cõstituendum (provt ille Comitatum Rosilionis, & Ce-
ritaniæ sic nominatur) qui pro domino Rege, & nomine ipsius pos-
set ea facere, & adimplere, quæ in dictis commissiõibus exprimū-
tur *Oliba d. par. 1. lib. 3. ad §. penales num. 88.* neq. inducere valent fa-
cultatem, & potestatem pro decidendis dictis controuersijs feudo-
rum, nec tale quidquam est affirmandum facit *Mieres par. 1. fol. 22.*
vbi ait, quod quamuis Rex possit iudicare in causa propria non ta-
men in Cathalonia in causis feudalibus *Socarrats in cap. si aliquis
habet num. 18. in commemo. pe. Alberti fol. 451. &* alij, quos sequitur
Oliba par. 1. lib. 3. de actio. ad §. penales num. 84.

¶ Neq. obstant verba illa pragmatice, *Super omnibus alijs ad hæc ne-
cessarijs eisq. coherentibus, incidentibus, & emergentibus, vel dependenti-
bus ab eisdem liberam dicto Petro presentium tenore licentiam plenamq.
concedimus facultatem,* quia hæc clausula restringi debet ad specifi-
cata, neq. alias res diuersæ speciei qualitatisq. complectitur, l. *fin. §.
fin. ff. de trit. vino, & oleo legato, Alex. cons. 249. nu. 12. lib. 6. Decius cons.
521. nu. 11. Crauetta cons. 294. nu. 7. Casana. cons. 41. nu. 87.*

¶ Videndus omnino *Oliba* circa hunc articulum in vsatico, *Alium
namq. cap. 7. num. 4. & 5. de iure fisci,* vbi in hæc verba, *Nam & hic
Petrus Aulam suam decorauit multis officijs, vt diximus ante, & patri-
monium suum stabilivit iurisdictionem Baiuli generalis augendo editis tri-
bus pragmaticis datis eodem die Barcinone 4. Idus Iulij 1347. & di-
rectis Petro Cacoſta Baiulo generali. In prima datur potestas Baiulo ge-
nerali amplissima super rebus patrimonialibus habendis, defendendis, &
conseruandis. In altera super rebus Fiscalibus, & Fisco Regio pertinenti-
bus defendendis, & petendis. In tertia super omnibus rebus feudalibus, &
emphiteuticarijs petendis, defendendis, & habendis. Amat in Repor. Ver-
bo Rex, & c. si vis videre potestates, & c. Hac potestate abutebantur*

267 Baiuli generales, & Regij patrimonij Procuratores, atq. eorum Ministri
verba pragmaticarum in prauum sensum retorquentes, & ideo emanauit
constitutio Reginae Mariae consortis Alfonsi 4. in cur. Barcinona cap. 23.
Ab serie y tenor, de qua multa scripsit Mieres colla. 10. cap. 24. Rub. de
offi. & iurisd. Baiuli generalis, per quam curia Baiuli generalis, & Regij
Procuratoris fuit reformata, & ad debitum modum qui per Regem Pe-
trum 3. fuerat ei praescriptus reuocata, & originem excessuum scribit Mie-
res ibidem colla. 1. Haec Oliba ex quibus apparet prouisiones, & com-
missiones principales officij Baiuli generalis, & Procuratoris Re-
gij non loqui de iudicialibus, & cognitionalibus controuersijs, &
causis rerum feudalium, sed de alijs satis diuersis.

16 Et parum, aut nihil officit obseruantia, & contrarius vsus dictae
constit. 3. quod causae feudales fuerunt à multo tempore citra tracta-
tae decisa, & cognita in Baiulia generali, & Procuratore Regia; ta-
citus consensus vassallorum, qui coram eis comparuerunt in causis
feudalibus, & quod constitutiones possint in desuetudinem abire
per tacitum consensum populi, & actus iudiciarios contrarios ipsa-
rum constitutionum dispositionibus, vel possunt ab initio non recipi.

17 Quia optime respondet Oliba in d. S. panales n. 86. his verbis, Sed
si opponeretur de hac constitutione, & quia feudatarij coguntur litigare extra
suam habitationem, & domicilium, nec possunt ad sua redire eadem die,
& erant illi ministrandi los obs cap. 16. in 3. curia Barcin. Iacobi 2. &
Mieres colla. 4. in eadem curia cap. 19. in usatico placitare ibi donec ei
conductum utriusq. enim dominus debet dare conductum, & iudicibus,
& feudatarijs quando vocantur extra locum feudi si ipsa die ad sua re-
uertii feudatarius non potest, ut in dictis iuribus continetur Mieres d. cap.
19. num. 2. & 3. Calic. in d. usat. placitare vers. Quaro. Marquillez ibi-
dem colla. 4. plenius haec tractat Socarrats in cap. si aliquis habet hominē
num. 64. cum pluribus seq. Et praeterea allegatur quod haec constitutiones non
sunt abrogatae, quia compulsi feudatarij compareant, ut in simili dicit Mie-
res in d. cap. 30. num. 12. in prima curia Barcin. Iacobi 2. colla. 4. & in
curia Illerda eiusdem Regis Iacobi cap. 17. de obser. const. num. 4. eadem
colla. quia in tollendis constit. Forte necessarius est expressus populi consen-
sus sicut in condendis Mieres in d. consti. E los Aduocats, & cap. confir-
mants, & cap. hauent acort, adde const. Confirmants, lloants, y aprouants.
Alfonsi 4. in curia Barcin. cap. 4. Mieres colla. 11. cap. 4. col. 1. praesertim
hoc tempore editis tribus constitutionibus, duabus scilicet per Ferdinandū 2.
post

post tempora & aetatem Mieres sitis in tit. de obser. constit. cap. 10 & ca. 13. & tertia in cap. fin. edita per dominum Regem Philipum nunc feliciter regnantem, & est similis in cap. reuocant tit. de iure fisci. Et est obseruandum quod tollit contrarios usus futuros dominus Rex Ferdinandus, & sic lex resistit contrarijs actibus. Si ergo de his opponatur in Baiulia generali quid putas dicendum, & respondendum? Vtor verbis celsi in l. si me & titium, ff. de rebus creditis ibi. subsisto. nisi dixeris plus nocere tacitum consensum quam expressum extra (urias prestitum, & quod de stylo, & consuetudine vim legis habente, ita receptum est. Hæc Oliba qui optime declarat in Cathalonia usum, vel consuetudinem cuiuscūq. temporis si sit contra leges municipales, aut constitutiones Cathaloniæ cuiquam auxilio esse non posse cum & futuri nedum præteriti usus constitutionibus ipsis sint, & intelligantur sublati.

18 Nec nocere potest quod in curijs generalib; & præsertim in cap. 37. anni 1599. fuerit petitum supercedimentum causarum feudaliū, & emphiteuticalium, quæ tractabantur in consistorio Baiuliæ generalis, & in cap. 38. quod Assesores dictæ Baiuliæ generalis sicuti tenebantur facere verbum in Regia Audientia, sic etiam in Gubernatione Vice Regia procedente, & in cap. 41. quod quotiescumq. feudatarius vellet fateri feudum etiā in puncto ferendæ sententiæ deberet admitti ad faciendum recognitionem, & recipiendum inuestituram, & in cap. 86. quod ostentis Baiulo generali titulis, & documentis quibus appareret ex aliquo feudo, aut emphiteusi, nihil deberi non procedatur ad sententiandum in causa coram dicto Baiulo generali nisi factò verbo in Regia Audientia. Quasi hæc capitula Curiarum approbare videantur iurisdictionem Baiuli generalis in cognoscendo de dictis causis feudilibus, & emphiteuticarijs.

19 Quia respondetur his capitulis Curia nihil nouiter fuisse dispositum, & ordinatum respectu dicti Baiuli generalis, nec aliquam iurisdictionem sibi fuisse concessam, aut facultatem iudicandi feudales lites, & cōtrouersias, sed solum præsupposito, quod ibi tunc tractabantur decretum, & stabilitum fuit, cum requisitis, & qualitatibus prædictis debere tractari. Hoc autem non est concedere, aut fateri iurisdictionem hanc, & potestatem in Baiulo generali, & Regio Procuratore, quia concessio facta secundum, quid non inducit concessionem totaliter, imò restringitur ad qualitatem, vel quidditatem expressam, vt optime Baldus conf. 181. in princ. lib. 3. Oldra. 224. &

236. *Decius conf. 492. num. 11.* Et dispositio qualificata procedit cū argumento de tanquam tali, de quo dispositio loquitur *Bald. conf. 51. lib. 5. Zabarella conf. 112.*

20 Neq. id quod præsупponitur censetur dispositum, nisi aliàs constet de præsупposito *Salice. Fulgos. & alij in l. mancipia. C. de ser. fugit. Decius conf. 199. num. 2. & conf. 644. in fin. Socinus in conf. 119. lib. 4.*

21 Rursus in dictis capitulis curiæ non disponitur, quod causæ feudales priuatiue ad Regiam Audientiam, & ad pares curiæ tractentur apud Baiulum generalem, aut Regium Procuratorē, prout Pragmatica indistincte loquitur, & absolute.

22 Igitur hæc Pragmatica dum statuit causas feudales in Baiulia generali Cathaloniam, & procuratione Regia Rossilionis priuatiue ad quoscunq. esse tractandas, decidendas, & terminandas contrariatur constitutionibus Cathalonie, & iuribus huius Patriæ.

23 Secundo, quod ad causas patrimoniales pertinet quarum cognitionem, & decisionē tribuit Regia Pragmatica Baiulo generali priuatiue ad Locumtenentem generalem, & eius Regiam Audientiam, etiam per viam euocationis quocunq. titulo, aut pretextu, est contra constitutiones Cathalonie, & signanter contra consti. 2. incipientem *Las causas*, titulo de euoca. causarum, in qua expresse conceditur causas patrimoniales posse in Regia Audientia tractari, ibi. *E senblantment volem las causas nostras patrimoniales per Nos en nostra Audientia estant en lo dit Principat poder esser tractades, è determinades,* vbi *Mieres colla. 11. fol. 4. col. 3. pag. 4.* loquens de istis causis patrimonialibus sic ait, *Et etiam dominus Rex de eisdem potest, & consuevit cognoscere in sui Audientia. Attamen non ipse per se cognoscit, sed eius Cancellarius, Vicecancellarius, aut Regens Cancellariam vice, & nomine ipsius domini Regis de tali causa patrimoniali cognoscit.* Et Rursus fol. 5. col. 1. ibi, *Hic ergo habes clarum quod dominus Rex cognoscit de causa sua patrimoniali, quod est verum tamen cognoscit per alias personas, ut dixi supra.* Et deinde col. 4. postquam dixit, quod in Comitibus Rossilionis, & Ceritanie, huiusmodi causæ habent suos Iudices, tam in prima, quam in alijs instantijs sic loquitur, *Nota tamen quod postea vidi determinari in Audientia Regia, quod dominus Rex potest de causis patrimonij sui dictorum Comitatum Rossilionis, & Ceritanie, cognoscere in Audientia Regia extra dictos Comitatus, &c.* Et Rursus, ibi, *Sed quero quis potest cognoscere de causis patrimonialibus, de quibus loquitur*

quitur *præsens constitutio*. Responde de istis consuevit cognoscere *Baiulus generalis Cathalonia in Cathalonia*, & etiam *Dominus Rex de eisdem potest*, & consuevit cognoscere in *sui Audientia*.

24 Hoc idem colligitur ex *const. 12. incipiente en las Cortes*, tit. de *veçtigals*, quæ indubie loquitur de causis patrimonialibus cum agat de lezdis, & alijs iuribus Regijs, quæ sunt de patrimonio Fisci, vt inquit *Mieres par. 2. colla. 11. fol. 4. col. 4.* & probant quoq. *constitutio 33. in ordine incip. Occorrens*, tit. de *pau y treua*, & melius *const. Philippi tertij cap. 18. curiarum anni 1599. quæ est finalis*, tit. de *custodia de processos*, ibi, *Y que de assi auant euocant se causas principals, ò de appellatio, del dit consistori de la Ballia general, à la Audiencia Real, &c.*

25 Item *Iacobus Calicius antiquus practicus Cathalonix, & Aduocatus Fiscalis domini Regis*, in *Margarita fiscali dubio & 8. num. 27.* ad hanc rem allegat duas alias constitutiones, quæ maximopere conferunt, quarum vna est *consti. 5. quæ incipit, Per repos*, tit. de *Aduocat y Procurador fiscals*. Altera vero est *constitu. prima in ordine, incip. Com nos*, tit. de *reuo. dona.*

26 Et adhuc iubet dicta *const. 5.* quod antequam *Aduocatus fiscalis* mouere possit aliquam causam patrimonialem, teneatur consulere duos *Doctores Regiæ Audientix*, & exquirere eorum vota, quod vidimus in processibus antiquius, & aliquibus modernis multoties practicum.

27 Ex quibus apparet quam longe fuit à mente curiæ generalis remouere *Doctores Regiæ Audientix* à cognitione, & decisione causarum patrimonialium, imò enixe voluit, & censuit ad *Regium tribunal, & consistorium ipsius Principis* causas fiscales, & patrimoniales deferri, & ibidem tractari, & decidi quam pulchrè *Oliba in vsatico*, *Alium namq. cap. 18. num. 20. de iure fiscali*, huic se subscripsit sententiæ, ibi, *Et casus est in quo Rex cognoscit de causa civili etiam inter suum Fiscum ex vna, &c.* quia est *questio de bonis & iuribus patrimonij Regis, & sic de regalijs ipsius Regis, vel de controuersijs earum occasione, & de his in Regio tribunali tantum cognoscitur.*

28 Non obstat quod asseritur supradictam *constit. 2. tit. de euoca. causa.* quæ clare disponit de dictis patrimonialibus causis in dicta *Regia Audientia* tractandis intelligendam fore (vt ipsa cantat) *domino Rege, tantum in hoc Principatu præsentem, & Regia Audien-*

268
tia suo Regio nomine procedente non vero absente sua Regia Maiestate ab hoc Principatu.

29 Quia constitutiones Cathalonie loquentes de Rege intelliguntur pariter de Prorege, & Locumtenente generali sue Maiestatis, & disposita in Rege in ipso Locumtenente verificantur, & locum habent, vt eleganter more suo declarat *Anto. Oliba in Usatico*, Alium namq. cap. 4. num. 58. de iure fisci, vbi late de hoc puncto agens sic scribit, *Ceterum quia propter absentiam domini Regis fuit necessariū aliquem Magistratum deputare, qui pro eo, & illius nomine regalias, & uniuersalem in Prouincia haberet iurisdictionem, qui per constitutiones, & iura patrie non fuit destinatus. Hunc Locumtenentem generalem appellant. Hic representat personam domini Regis, & Alternos nuncupatur, & habet amplissimam potestatem, & auctoritatem. Ad eum est prouocatio, & recursus, qui est summa regalia, cap. 1. quæ sint Regalia in feudis, & in Usat. Alium namq. Barones absente domino Rege, & Locumtenente generali absolutam habent quodammodo iurisdictionem in suis Baronis, & districtibus, quia regaliarum exercitium remanet suspensum, & ideo fuit necessarium quod generalis Locumtenens sue Maiestatis uniuersali ipsius Prouincia administrationi perficeretur. Ab eo supplicatur ad eundem idemq. Regis tribunal representatur, quod in domino Rege presens, & per eum Regis absentia suppletur, & pro presentia reputatur in pace, & bello.*

30 Et deinde num. 61. idem Oliba addit sequentia, *Apud nos Locumtenens generalis Alternos est, & non secundum locum post Principem obtinet, sed eundem locum, nec ab eo ad Regem est appellatio, aut recursus, idem est enim tribunal, idem Regium Concilium, tantaq. est apud eum potestas, vt Rege absente omnia possit, quæ ipse Rex posset, si presens esset his, dumtaxat exceptis quæ per iura Patrie, & mores maiorum nō possunt separari à Corona Regia, sic enim se res habet vt Princeps ipse in mandato quod facit totum sese in ipsum suum Locumtenentem profunderet, & omnem suam potestatem in eum transferre videatur, &c.* Hæc Oliba cuius verba fere transcripta sunt a priuilegio quod Locumtenenti generali solet concedi per dominum Regem in Cathalonia, quod etiā in quolibet nouo ingressu inspicitur a Deputatis ad videndum an fuerit expeditum cum his latissimis clausulis, ac amplissimis facultatibus, & absq. vlla penitus restrictione, & limitatione eorum quæ dominus Rex exercere valet in Cathalonia, & registratur in Archi-

1 no domus Deputationis antequam iuret, qui nouiter Locumtenens^{369.} eligitur, & nominatur.

31 Profecto Locumtenens ipse, & Prorex in Cathalonia eandem personam Regis representat, & in ipsius vicem, & locum subrogatur, & omnia potest quæ dominus Rex si præsens esset in hoc Principatu facere expedire, aut peragere valeret cuius rei infinita possent adduci exempla, quæ breuitatis causa omittuntur, illud tamē non est silentio prætereundum de iudicio verbali tenendo qualibet hebdommada in die veneris per dominū Regē quod erat personalissimum iuxta constitutionem primam tit. *de jubi verbal del senyor Rey*, & nunc tenet, & obseruat Locumtenens generalis eadem forma qua dominus Rex quando erat præsens in Principatu, videndus *Michael Ferrer par. 1. obser. cap. 9. incip. dicta obseruantia, & cap. 55. incip. refert, & in alijs sepe*, vbi æquiparat sine discrimine præsentiam Locumtenentis, & præsentiam Regis.

32 Quod & clare insinuat cap. 12. curiarum anni 1599. vbi cū fuisset actum de auferendo votum Locumtenentis generalis in casu paritatis Doctorum Regiæ Audientiæ id noluit dominus Rex concedere, sed quod antiquitus fieri erat consuetum obseruari iussit, quia (vt inquit in decretatione) Locumtenens generalis est Alternos quasi dixerit nihil immutandum esse, aut diuini sinode statuendum in Prorege quam in Rege ipso fuerat antea sancitum, & obseruatum.

33 Quinimo dicta const. 2. solum contemplatur Regis personam, ad differentiam Gubernatoris cui noluit communicare Regaliā cognitionis causarum patrimonialium eo præsentate non vero, vt quidquam statueret in exclusionem Proregis, & Locumtenentis generalis. Et quod ait *Mieres par. 2. colla. 11. vers. Sed quero, fol. 4. ibi, & hoc verum ipso Rege existente intra Principatum Cathalonia*, idem est quod ipsa statuit constitutio.

34 Nec tam hebraice, & ad litteram sunt constitutiones intelligentiæ quin à iure cōmuni non recipiant interpretatiōē passiuam *Alfon. Villagut de extentione legum quæst. unica num. 144. Thesaurus decis. 53. no. 1. Fontanella clau. 4. glos. 18. par. 2. num. 68.*

35 Ceterum præter dict. const. 2. tit. *de euocacions de causes*, aliæ reperiuntur constitutiones Cathalonię disponentes, quod de causis patrimonialibus agi possit in Regia Audiētia, vt sunt constit. 12. sub tit. *de vectigals*, & const. fin. sub tit. *de custodia de processos sup. adducte.*

Sed

372

videtur. 51.

Sed iam nunc redeamus ad constitutionem Reginae Mariae sub tit. *de offici de Balle general*, quae non minus opponitur Regiae Pragmaticae, respectu causarum patrimonialium quam feudalium, siquidem cum tempore Regis Petri haec causae patrimoniales ad Regiam Audientiam euocarentur, aut quod essent causae pupillorum, viduarum, vel pauperum, aut quod ageretur de interpretatione Regionum priuilegiorum, aut quod esset contentio iurisdictionis, ut est notorium, & de eo praetextu, quod ageretur de interpretatione Regionum priuilegiorum, attestantur *Michael Ferrer par. 1. obser. cap. 19. & 23. & don Ludo. a Peguera in praxi. rub. 4. num. 12. vers. Nam secus, & per dictam constitutionem Reginae Mariae non possint Baiulus generalis, & Procurator Regius exercere aliam iurisdictionem quam habebant, nec uti alia forma, qua utebantur tempore dicti Regis Petri, ut diximus supra, & aperte legitur in d. const. ibi, Entes empero, que los dits Balle, e Procurador Reat no pugan, ne tenten exercir, ne osar de altra jurisdicthio, sino en, e per la forma, e manera que osauan en temps del Rey en Pere proauí nostre, de memoria recordable, segons las principals commissiions de llurs officis, &c.* Ponderanda sunt illa verba, *en, e per la forma, e manera*, quae non tantum referuntur ad substantiam iurisdictionis exercendae per Baiulum generalem, & Regium Procuratorem, sed etiam ad formam, & modum, quo ea iurisdicthio veniebat per ipsos exercenda, unde licet daremus Baiulum generalem, & Procuratorem Regium iuxta principales commissiiones horum officiorum habuisse iurisdictionem, & potuisse cognoscere de causis patrimonialibus eo tempore Regis Petri verum de modo, & forma exercendi quoad istas causas indubium verti nequit, quod non exercebant, aut non utebantur hac iurisdictione, sub ea forma, aut modo, quod non possent ad Regiam Audientiam euocari, vel praetextu pupillaritatis, paupertatis, aut viduitatis, vel quia ageretur de viribus & obseruantia Regionum priuilegiorum, vel quod esset contentio iurisdictionis inter dominos. Imò ex eadem constitutione manifeste colligitur Pragmaticam istam, quae alium modum quaerit, & formam, circa cognitionem causarum patrimonialium in Baiulo generali, & Procuratore Regio (supponimus fecte in eis hanc iurisdictionem) aduersari dispositioni dictae constitutionis Reginae Mariae.

373 Adde euocationes causarum patrimonialium his praetextibus, & motiuis freri per dominum Regem, aut eius Locumtenentem generalem

ralem in Cathalonia in vim regaliarum, quæ ad solum Regem spectant, vt in const. 1. & 2. tit. de euocations de causes, l. unica (quando Impera. inter pupillas, & viduas, sic har. in d. rub. num. 1. & 2. Couar. prac. quest. cap. 6. num. 1. Paz in praxi prima partis tom. 1. tempore 1. num. 19. Trentasinquas var. resol. lib. 2. resol. 2. nu. 4. Steph. Gratia. discip. forens. cap. 182. num. Rode. de annu. redditibus lib. 3. q. 4. num. 42. Antoni. Faber ad eum tit. C. quando Imperator sol. 111. Pacia. conf. 84. & conf. 85 per tot. Ma. Mutà in consue. Panor. cap. 13. Marcabrunus conf. 84. num. 43.

38 Et consonat lex 5. regni Castellæ tit. 3. de los demandados, part. 3. ibi, O por pleyto que demandasse huerfano, ò home pobre, ò muy cuytado, contra alguno poderoso, de que no pudiesse tambien alcançar derecho sobre el fuero de la tierra, ca sobre qualquier destas razones tenuto es el demandado de responder ante el Rey, do quier que lo emplaçassen, è no se podria escusar por ninguna razon, porque estos pleytos tanyen al Rey principalmente por razon del señorio.

39 Lex etiam 41. tit. 18. par. 3. quæ singularis est ad propositum, quatenus statuit non valere rescriptum ad trahendum litis causa viduas, orfanos, senes, infirmos, pauperes, aut alios miserabiles impetratum, sed ab istis contra alios obtentum validum esse, & assignatur, notanda ratio in vers. E estos tuuieron por bien, l. 20. tit. 23. eadem 3. par. l. 8. tit. de los emplazamientos, 3. lib. 4. nouæ recolle. Regiæ, ibi, Pleyto de viudas, huerfanos, y personas miserables.

40 Porro has regalias, aut præeminentias, & prerogatiuas Regias nõ venire in generalibus concessionibus, nisi de eis expresse fiat mentio est in comperto, & pulchrè noster Mieres ad constit. Regis Petri 2. in curia 2. Barcin. cap. 34. num. 2. colla. 2. fol. 17. qui allegat text in cap. in generali de reg. iuris in 6. cum has concordantibus, & optimè Michael Ferrer 1. par. obser. cap. 11. & 12. don Ludo. à Peguera in prac. tit. de euoca. causa. num. 26. & 27. Oliba in vfatico, Alium namq. de iure fisci cap. 4. num. 19.

41 Quare has regalias, & superiores præeminentias à se abdicasse principalibus illis commissiõibus, & pragmaticis, non est præsumendus Rex cum illarum præcipue non meminerit.

42 Neq. obstat quod causæ Regij patrimonij non subiaceant constitutionibus Cathalonix, sed ab eis censeantur exceptæ, vt per Micha. Ferrer in lib. obser. Guber. Catba. cap. 21. vers. Et idem dico, vbi ait

D causas

292 causas Regij patrimonij non contineri sub constitutionibus super
causis Vicariæ intra Vicariam, & causis Baiuliæ intra Baiuliam tra-
ctandis, & tradit post *Mieres, Oliba de iur. fis. cap. 4. num. 21.*

43 Quia respondetur id verum esse, & procedere, quando super re-
galijis expresse non est dispositum verum, quando constit. Catha-
loniæ expresse de dictis causis loquuntur, dubium non est, quin cõ-
prehendantur tunc enim sumus in claris, quibus est standum, *ex reg.
communi tex. in l. continuus, S. cum ita de verb. oblig. & quando habe-
mus casum legis, cessat omnis dubitatio, l. ancilla, C. de furtis, & ele-
ganter Valençuela conf. 40. num. 53. & conf. 52. num. 57.*

44 Sed multo elegantius in nostris proprijs terminis noster *Anton.
Oliba de actio. par. 1. lib. 3. cap. 3. num. 50. post Mieres cuius verba refert,*
vbi de regalijs loquens, & de Regijs pragmaticis, quæ super eis ema-
nant sic ait, *Et in his dominus Rex potest, & consuevit rescribere, & fa-
cere pragmaticas generales, dummodo non sint constitutiones generales edi-
ta, quæ iam de dictis regalijs expresse disposuissent. Et Rursus num. 52.
in fine, Lex autem generalis in forma legis in nulla materia fieri potest,
nisi in curijs cum tribus Brachijs, ex const. Petri 2. cap. 14. in forma prag-
maticæ, vel crida potest fieri per Regem, & suum Locumtenentem in ma-
teria Regaliarum, quæ non continentur sub constitutionibus nisi aliter de
eadem regalia sit dispositum per constitutiones.*

45 Nostræ constitutiones Cathalonix explicite loquuntur de his
regalijs euocandi causas pupillarum, viduarum, & pauperum, ad
consistorium Principis, & constitutio Reginx Mariæ sub titulo *de
offici de Balle general*, expressissime prohibet Baiulum generalẽ am-
pliolem exercere iurisdictionem, aut alia forma, aut modo, ea vti
iurisdictione quam tempore Regis Petri quo nõ erat interdicta ha-
rum causarum patrimonialiũ à Regia Audientia assumptio, & euo-
catio, igitur non est dubitandum de comprehensione.

46 Et parum refert quod ex aduerso obijcitur proprium esse Regis,
& supremæ regalie, ac potestatis erigere tribunalia magistratus crea-
re iurisdictiones vnire diuidere, aut supprimere, *l. si eadem ff. de offi.
Assesso. cap. sicut vnire de excessi. Pralato. Casanate conf. 43. in princip.
Mieres par. 2. colla. 10. 11. & 12. fol. 43. Calicius quem citat Ferrer par.
1. obser. cap. 2. num. 2. Peguera decis. 36. num. 2. & 3. Oliba in Usat.
Alium namq. cap. 10. num. 2. Cancer. var. part. 1. cap. 11. num. 35. Ma-
strilli de magistra. lib. 1. cap. 1. per tot. & innumeros adducit, Ramon
conf. 24.*

conf. 24. anno. 53. est enim Rex dominus iurisdictionis, & ab eo, & ad eum iurisdictiones fluunt, & refluent sicut aquae à mari, & ad mare, & dicitur fons omnium iurisdictionum cap. 1. verbo Potestas, vbi Ma. de Afflict. qua sint rega. in vs. feudo. Portoles in schol. ad Mol. verbo Iurisdictione. Bardaxi ad foras Aragonum tit. de foro, & iurisd. om. iud. Casana. d. conf. 43.

Blancas

47 Quia respondetur id regulariter procedere, & verissimum esse ceterum quando super istis magistratibus, & potestatibus constitutiones sunt editae, & particulariter super his dispositum constitutionibus est standum, vt optime in proposito tradit Calixtus Ramirez de lege Regia, §. 23. num. 12. Oliba par. 1. lib. 3. cap. 3. num. 50. de actio. & exemplum habemus in titulo, Que nouells Officials, &c. vbi licet dominus Rex possit quos voluerit Iudices dare, & Magistratus erigere ex sua suprema regalia, & prerogatiua Regia, tamen in Cathalonia hac regaliã, & potestatem habet limitatam, & restrictam per particulares constitutiones, quibus Reges dignati fuerunt se subijcere, vt toto dicto tit. Que nouells Officials, &c. & in terminis adest consti. 1. que est eiusdem Reginae Mariae in eadem curia Barcin. anni 1422. cap. 28. quae expresse prohibet creationem nouorum officialium, & Magistratum, qui non essent tempore Regis Petri 3.

48 Neq. alicuius ponderis est, quod asseritur per constitutiones 2. & 3. tit. de offici de Balle general, & per capitula 37. 38. 41. & 86. curiarum anni 1599. fuisse approbatas dictas pragmaticas, & iurisdictionem Baiuli generalis, quoad cognitionem dictarum feudaliũ causarum, & patrimonialium, vt supra tetigimus.

49 Quia iam fuit responsum, & nunc adde ex dictis constitutionibus non colligi aliquam prohibitionem euocationis causarum patrimonialium, sed quod de his quae agitantur in Baiulia generali, & Procuratiõne Regia debeat fieri verbum in Regia Audientia, si excedant valorem quatuor centum librarum, aut in eis seruetur certa forma, in prioribus duabus constitutionibus tradita, non enim sequitur in causis vertentibus in Baiulia sit certus modus praescriptus, ergo he causae non possunt euocari ad Regiam Audientiam, cu non probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, l. neq. natales, C. de proba. cum vulga.

50 Hoc fuit aliud nouum remedium, vel priuilegium, quod curia generalis suis Prouincialibus elargiri voluit vltra euocationem, si forsan

274 forsan ad eam confugere nollent, cum non sit necessaria, sed voluntaria, vel alia de causa non possent euocare, ut quia exempli gratia passi fuissent in Baiulia denunciari processum iuxta *const. finalem tit. de euoca. causa.* in istis, & alijs casibus præter euocationem fuit eis de illo remedio succursum, per quod non censetur aliud sublatum de euocationibus causarum per alias constitutiones indultum, tum quia cum euocationes fiant in vim regaliarum domino Regi, & suo Locumtenenti competentium, neq. veniunt in generalibus dispositionibus, nec eis præiudicatum esse censetur nisi expresse dicatur. Et sufficit quod aliquid operentur etiam minimum constitutiones prædictæ ne dicatur superflua, *ex glo. ordinaria in l. 1. C. de rap. virg.* tum quia per impetrationem noui priuilegij non censetur renunciatum antiquum, quando non sunt incompatibilia, prout hic, nec inducta ad augmentum, vel fauorem operantur diminutionem, vel odium, *l. si ruffinus, C. de mil. testa. l. 2. C. de const. Prim. cum vulga.*

52 De huiusmodi regalia, quæ ad Regem pertinet cognoscendi de causis viduarum, pupillorum, & pauperum, plura notanda tradit *Thesau. decis. 1. 77. per totam* dicens, quod in illo Senatu obseruatur, hæc regalia inconcussa, & fiunt in dies euocationes causarum omnium, *¶ num. 2.* addit, quod est adeo potens hæc regalia, ut illi renunciari non possit, *Beuuga in spec. Princ. rub. 23. num. 3. Natta conf. 590. num. 15;* cur igitur deneganda venit hæc regalia, aut prerogatiua recurrenti ad suum Principem ijs personis in Cathalonia quibus competit, & iure vniuersali omnium gentium, & municipali suæ Prouinciæ.

52 Neq. obstat quod dicitur de *constit. clarificant,* quæ est 14. sub tit. *de iurisd. omn. iud.* dum statuit Baiulum generalem in Cathalonia respectu causarum patrimonialium, non habere superiorem, quia loquitur clare absente ab hoc Principatu, domino Rege, & eius Locumtenente generali, ut constat ibi, *Contra official preheminent, qui no haja superior en lo dit Principat, ço es Lloctinent nostre, ò de nostres successors, è en absencia sua, portant veus de Governador general, ò Balle general, en las causas patrimonials, &c.* & sic nihil ad rumbum.

53 De regalia, & qualitate, ex quo agitur, de viribus, & obseruantia, aut interpretatione Regionum priuilegiorum, quidquid sit de pragmatica anni 1617. omnes sunt in confesso ab vrbe ipsa cõdita fuisse practicatum, & eo prætextu semper factas euocationes causarum in

in Cathalonia a consistorio Baiuliae ad Regiam Audientiam, vt attestantur Ferrer 1. par. obser. cap. 24. & Peguera in praxi civili rub. 4. de euoca. causarum num. 12.

54 Vnde licet deficeret lex, aut constitutio verum diuturni mores in Cathalonia vsus, & styli inconcusse obseruati habentur pro constitutionibus, & legibus municipalibus, si non sint contra eas, & æque dicitur contrafacere constitutionibus, contrafaciens vsibus, & styli Prouinciæ, vt ita clarè reperitur dispositum in ferè omnibus constitutionibus tituli *de obseruar constitucions*, vulgo dictis *de la obseruansa*, & facit consti. 2. tit. *si contra dret, ò utilitat publica*, quæ disponit nullam litteram Regiam impetratam, aut impetrandam contra priuilegium generale, vel speciale, aut contra consuetudines generales, aut speciales alicuius loci valere, aut habere roboris firmitatē.

55 Quod si studuit curia generalis, & enixe voluit quoscunq. vsus, & consuetudines Cathaloniæ obseruari, & nec latum vnguem ab eis discedi, quanto magis regalias à longissimo, & immemoriali tempore ad beneficium subditorum practicas, obseruari, & custodiri voluisse censendum est, prout, & ita disponit *const. 18. tit. de iurisd. om. iud. ibi, Salues les regalies al Reynostre Senyor, si y segons en lo Principat de Cathalunya son en vs y obseruansa*, & ex hac ratione infert Oliba in *vsatico, Alim. m. m. cap. 4. num. 65*. Appellationes à Magistro militum ad Regiam Audientiam esse de constitutione, quia à longissimo tempore consuevit practitari, & quod in Cathalonia constitutio vsus, seu consuetudo, quantum ad legis essentiam æquiparantur, ex cap. *desijants*, & cap. *mes auant*, tit. *de obseruar constitucions*, sequitur ergo, quod citra contrafactionem dictarum constitutionum non possunt prohiberi dictæ causarum euocationes ad Regiam Audientiam.

56 Et non sine ratione fuit hoc introductum, nam est proprium Regum de viribus, & interpretatione suorum Regiorum priuilegiõrum cognoscere, & ad eos solum hæc pertinet Regalia, & potestas, non alios, cap. *cum venissent de indi. l. ex facto ff. de vulga*. quia eius est interpretari cuius est condere, cap. *inter alia de immuni. Eccles. l. fin. C. de legibus*, Ferrer, & Peguera in locis supra citatis, & latè Gonzalez ad reg. *Cancellaria 8. glos. 52. num. 35. vbi cum dubitaretur an moderatio, & declaratio quarundam sententiarum Rotalium esset concedenda fuit resolutū affirmatiue, sed quia negotium versabatur circa quod-*

E dam

276 dam priuilegium quod fuerat exhibitum cui innitebantur sententiæ decreuerunt simul domini quod prius remitteretur pars ad Principem, qui priuilegium concesserat, vt illud declararet, quia ad ipsum & non alium spectabat, quod & obseruatur quotidie in Regia Audientia Regni Valentie, nam quotiescunq. tractatur de aliquo priuilegio, aut decreto Regio, Regia Audientia se abstinet à cognitione illius articuli, & remittit illum ad dominum Regem, & Concilium supremum Coronæ Aragonum vnde emanauit.

57 Sed quid his immoramur? super hac regalia, & facultate euocandi causas ad Regiam Audientiam, ex quo agitur, de obseruantia, & interpretatione Regionum priuilegiorum plures prodierunt constitutiones Cathalonie, & primum locum obtinet consti. 2. tit. *de vectigals*, cuius supra meminimus, in qua expressissime agitur de causis patrimonialibus euocandis ad Regiam Audientiam, hoc prætextu quia tractatur de viribus & interpretatione regionum priuilegiorum. Item & constit. 1. quæ incipit, *Ordenam, y statum*, tit. *de interpretacio de usages*, qua prohibetur quod nullus possit interpretari priuilegia, que Reges concesserunt Vniuersitatibus, & personis particularibus Cathalonie, in cuius explanatione *Mieres in cur. Montiso. Alfonso. 2. colla. 3. cap. 16. fol. 36. par. 1.* affirmat dictam constitutionem, & illius verba esse intelligenda, quod nullus possit interpretari priuilegia Regia præter ipsum Regem.

58 Nec quidquam facit quod ex aduerso adducitur iam antea Regijs pragmaticis antiquioribus fuisse similes prohibitas euocationes. Quia nulla ostenditur præter vnã Regis Petri 3. expeditam 3. Febru. 1388. quæ tamen non loquitur de Baiulo generali Cathalonie, nec de Locumtenente generali, & eius Regia Audientia, sed de generali Governatore, ne is de huiusmodi causis contentionum cognoscat, vt ibi habetur, ideo dictã Regiam pragmaticam, quoad Locumtenentem generalem, & suam Regiam Audientiam nunquã fuisse admissam, aut obseruatam in Cathalonia est in comperto cum euocationes eo prætextu fuerint perpetuo factæ, vt diximus.

59 Et inde etiam tollitur argumentum, quod illa pragmatica fuerit confirmata per constitutionem Regine Mariæ, quæ est prima, sub tit. *de offici de Balle general*, dum loquitur de principalibus concessionibus, quia nõ loquitur de Baiulo generali Cathal. aut eius iurisdictione, nec de aliquo respectu quæ dicat ad Locumtenentẽ generalem.

Rursus

60 Rursus si attendamus ad illam prerogatiuam qua causa contentionum inter Baiulum generalem Cathalonie, & Vicarium Regium Barcin. aut alium ordinarium, & etiam alterum pretensum dominum feudi euocabantur ad Regiam Audientiam, quod inter cetera in dicta Regia pragmatica prohibitum reperitur non minus aduersatur constitutionibus Cathalonie, & presertim dispositioni capitis si allodiaris, vbi *Socarrats pag. 183. in commemo. Petri Alberti, & consue. scriptis Cathalonie*, vbi statuitur, quod si sit quaestio inter dominum vnus Castri, & illum, qui praetendit esse illius allouarius, non debet dominus castri declarare huiusmodi quaestionem, & debatum, sed debent partes conuenire in vnam personam communem, quae illam declaret, & terminet, & si non concordant, debent accedere ad Principem, qui est persona comminialis (vt ita dicitur) omnibus habitantibus in hoc Principatu, & hoc (inquit tex.) tenetur facere dominus castri velit nolit, aut debet renuntiare liti, & cedere illi, & hoc idem quod Rex in Cathalonie fit communis persona ad administrandum iustitiam suis incolis, & habitatoribus recte probant constitutiones 3. quae incipit, *Ordenam, e statum, tit. de treuas conuencionals*, & 2. quae incipit, *Statum que null hom, tit. de raptats de bauzia, Calic. de margarita fisci lib. 8. num. 16. Socarrats in d. cap. si allodiaris, per totum, & Oliba mox citandus in osat. Alium namq. cap. 4. num. 67.*

61 Igitur iuxta constitutiones nostras partes in suis contentionibus iurisdictionis ad Principem debent recurrere tanquam superiorem, & Iudicem comminalem in Cathalonie.

62 Hinc est quod per constit. 14. incip. *E per quant se sdeue*, tit. de appella. fuit prouide ordinatum mota contentione, inter officialem iurisdictionis criminalis, & officialem iurisdictionis ciuilibus ad Regiam Audientiam articulum contentionis esse deferendum.

63 Et per constitutionem vnicam titu. *com se deu declarar lo dupre, &c.* quoties adest dubium, aut contentio inter Aulas ciuiles, & criminales, recurritur ad tertium, idest ad duos Iudices ciuiles, & alios duos criminalis Aulae, ne integrum sit alicui ex contendentes, ius sibi dicere quasi in causa propria, quod etiam obseruatur in causis contentionum inter curiam Ecclesiasticam, & secularem, quas noluit curia decidi, & declarari per aliquem ex iudicibus, qui contendunt, sed per Reuerendum Cancellarium tanquam tertium inter

278 inter ambas curias, vt constat ex toto tit. *de contentio de iurisdictionis*, in 1. & 2. vol. constitutionum.

64 Hæc vniuersa congruunt cum iure communi quo iure attēto de istis causis contentionū, superior debet cognoscere, & non ipsimet qui contendunt, vt in *l. de iure ff. ad municipa. Portoles ad Mol. de cōpeten. iurisd. num. 3. C.ancer par. 3. var. cap. 10. nu. 1.*

65 Et si relinqueretur iudicio vnius, aut alterius ex competitoribus non seruaretur equalitas quæ in iudicijs est seruanda, ex *reg. tex. in ca. nouit de iudicijs, & cap. in iudicijs de reg. iur. in 6. Barz ius decis. 58. num. 11.* & nisi Princeps manum apponeret magna esset confusio, quia quilibet vellet suam iurisdictionem tueri, & pro ea pronunciare, aut sequeretur sententiæ contrariæ, quod reputatur absurdum ex *l. nulli C. de indic. Afflict. decis. 354. & doctæ Oliba in Usat. Alium namq. cap. 4. num. 67. de iure fisci, ibi, Accedit etiam quod per Locumtenentem generalem occurritur scandalis, absurditatibus, turbationibus, quæ ex conflictu Magistratum inter se de superioritate contendentium orirentur, cap. pastoralis extra de rescriptis, quæ omnia confunderentur nisi esset hic supremus Magistratus, qui in personam Regis omnia componit, omnia conciliat, & inter omnes omnino in Prouincia habitantes, & ad eam declinantes, vel per eam quomodolibet transeuntes pacem facit, &c.*

66 Quamquam vero nulla ad effectum iuris dispositio sufficeret ita ab initio mundi semper fuisse obseruatum, quia ea obseruantia tam longissimi temporis transiit in vsum antiquum, qui in Cathalonia reputatur pro lege, & constitutione, vt supra diximus, præcipue ex *const. 10. 11. & 17. tit. de obseruar. constitucions, & ex Oliba in d. usatico cap. 4. num. 65.* testantur de hoc inueterato vfu, & consuetudine Cathalonix euocandi has contentionū causas ad Regiam Audientiam, *Michael Ferrer 1. part. obser. cap. 18. & cap. 40. & part. 3. cap. 166. & 167. C.ancer. part. 3. var. cap. 10. de conten. iurisd. a num. 1.*

67 Non est silentio prætereundum Prouinciam hanc ob Regis absentiam regi, & gubernari à Locumtenente generali, qui Alternos appellatur, & habet eandemmet potestatem, vt superius fuit dictum, & tradunt de Regno Neapolis à Ponte de potest. Proregis tit. 1. de prouiso. fieri solitis, &c. num. 1. & 2. & de asen. Regijs tit. 7. §. 6. nu. 3. De Regno Siciliae Mastrilli de magistra. lib. 3. cap. 4. num. 196. & lib. 1. cap. 6. num. 1. & 80. De Regno Aragonix Calixtus Ramirez de lege

lege Regia §. II. per tot. Et de Regno Valentie Belluga in specul. Prin- 229
cip. rub. I. I. num. 4. & rub. 25. num. eo.

68 Tandem quoad negotia præterita de quibus etiã disponit Prag-
matica Regia annullando sententias Regias, & probationes partiũ,
quę in Regia Audientia, & extra Baiuliam generalem, & Procura-
tionem Regiam factę essent, repugnat pluribus constitutionibus,
quę expresse statuunt in Cathalonia non posse iudicari nisi per di-
rectum, vt in *vsatiko*, *Alium namq. de iure fisci*, vbi *Oliba cap. 3. num.*
25. ait iudicandum esse in Cathalonia parte audita, & causa cog-
nita, ac iuribus Patrię seruatis, quod non ita fieret secundum dictam
Pragmaticam, nec seruantur constitutiones sub tit. *de supplicatio de*
sentencias, quę formam præscribunt quemadmodum sententię, &
prouisiones debeant reuocari, aut confirmari.

69 Et in terminis videtur esse hæc Regia Pragmatica, contra con-
stitutionem incipientem, *Roch. Waldria*, tit. *de obseruar. constitucions*,
ibi, *Si empero la dita pretensio se allegara, è dirà per raho de sentencias*
diffinitivas, ò altras, quę per contrari inperi, ò manament, è sens remey de
supplicatio, appellacio, ò reclamacion reuocar nos poden, pretenent esser pro-
mulgades contra vsatges, constitucions, capitols, è actes de Cort, priuilegis,
usos, è costums, è volem que tals sentencias nos pugan reuocar sino per los re-
medys ordinaris per vsatges, constitucions, priuilegis, usos, è costums. Qui-
bus verbis, & alijs in eadem constit. sequentibus, apparet noluisse
generalem curiam sententias in iudicio latas reuocari, aut annul-
lari, posse nisi per remedia ordinaria supplicationis, appellationis,
reclamationis, &c. etiam si quod magis est prætenderetur prola-
te contra constitutiones Cathalonie.

70 Et licet voluisset dominus Rex non tamen fas est iuri quæsito per
sententiam præiudicare, vt probat pluribus *Cancer. 3. par. var. cap. 3.*
de priuileg. num. 28. Clem. pastoralis, vbi notat *DD. de re iudica. Bar. &*
alij in l. fin. C. si contra ius, vel util. pub. & l. 3. C. de fun. patri. lib. I. I. Be-
llo. cons. 2. num. 2. idem Cancer ibidem, vbi postea num. 44. ex *Mieres*
tradit dominum Regem in Cathalonia non vti potestate absoluta,
cum teneatur iudicare per directum, & obligetur ex contractu iura-
to ad iustitiam, vt in *vsatiko*, *Quoniam per iniquum*, tit. *de guiatges*.

71 Causę & lites decisę magna potiũtur prerogatiua, & sub statuto
etiã de præteritis litibus, & controuerfijs, loquente nisi dicatur ex-
presse ob suam particularem rationem non comprehenduntur, quia

F nec

290. nec mens statuentium, nec rei natura patitur, quod iterum deducantur in controuersiam, quæ semel fuerunt decisa, *Abbas in cap. fin. num. 9. de const. & Aldera. Mascar. qui late prosequitur de interpreta. gene. stat. conc. 13. à nu. 16. & pulchrè Imperator in l. penul. in fin. C. de decurio. lib. 10. Cod. ibi, Cum conueniat leges futuris regulas imponere non præteritis calumnias excitare, & melius in l. fin. C. de fide instru. ibi, Si enim iam plenissimum finem accepit, & neq. per appellationem suspensa est, neq. per solitam retractationem adhuc lis uiuere speratur tunc satis durum est huiusmodi quærela indulgeri, ne in infinitum causa retractentur, & sopita iam negotia per huiusmodi uiam iterum aperiuntur, & contrarium aliquid nostro ueniet proposito.*

72 Lex futura non præterita intuetur, *l. leges, C. de legibus, l. de usuris, C. de usuris cum uulga.* Ideo nec est præsumendum uoluisse dominum nostrum Regem hac Pragmatica sanctione ius tertio quæsitum auferre, ut in *l. 1. §. merito ff. nequid in loco pub. Paris. conf. 1. nu. 83. Menoc. conf. 2. nu. 328. Euge. conf. 1. num. 82.*

73 Præsertim cum bona fide, & sciente, & consentiente Procuratore fisci cum eo litigauerint in Regia Audientia huius Prouinciæ indigenæ, & ille cum istis, propterea quæ Audientia Regia edixit, quæ decreuit, quæ pronunciauit non merentur reprobari, ut quod *Vlpianus pro Romano seruo in officio Prætoris sancto respondit in l. Barbarius Philipus, ff. de offi. Prætorum,* summo Senatui eiusdè Principis denegetur, & humanius cum illo quam cum Regia Audientia agatur. Hæc cum debita uenia sint dicta, & salua semper meliori censura.

Bernardus Sala Assessor.

Iacobus Cancer.

Dor. & Canonicus Guas.

Narcissus Mir.

Mi. Io. Magarola Aduo. Fisci.

Petrus Io. Fontanella.

Egidius Rull.

I. Ramon Assessor.

Franciscus Llenes.

Raphael Puig.

Dominicus Osona.